

Večernik

Leto IV. (XI.), šte. 17

Maribor, sreda 22. januarja 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 DinTelefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 1
Oglasi po tarifi
Oglase sprejema tudi oglasni oddelk »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Velike izpremembe v občinskih svetih glavnih mest

IMENOVANJE NOVIH PODŽUPANOV V BEOGRADU, ZAGREBU IN LJUBLJANI. — V LJUBLJANI RAZREŠENIH 12 OBČINSKIH SVETNIKOV.

BEOGRAD, 22. januarja. V notranjem ministru je bil danes objavljen ukaz o osebnih izpremembah v občinskih svetih glavnih mest Beograda, Zagreba in Ljubljane. V vseh treh navedenih občinah so bili imenovani novi podžupani in razrešeni je bila cela vrsta dosedanjih občinskih svetnikov.

V Ljubljani je bil namesto sedanjega bana inž. Dušana Serneca imenovan za

podžupana prof. Evgen Jarc. Obenem je bilo razrešenih 12 dosedanjih občinskih svetnikov, večinoma zastopnikov državnih in privatnih nameščencev, ki so bili nadomeščeni z reprezentanti gospodarskih krogov. Med novimi občinskimi svetniki je tudi tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, g. Ivan Mohorič.

Likvidacija svetovne vojne

Tako bi mogli imenovati pravkar — 20. t. m. — zaključeno konferenco v Haagu, ki je po 18-dnevem zasedanju uredila vprašanja nemških reparacij in plačil Avstrije, Madžarske in Bolgarske ter uredila vse finančne spore med bivšimi zmagovalci in premaganci.

Ideja likvidacije vseh povojnih problemov — finančnih in političnih — je dobila prvo svojo obliko v resoluciji, ki so jo v sept. 1928 v Ženevi podpisali zastopniki Nemčije, zavezniških velesil in Belgije. V tej resoluciji se je naglasila potreba, da se namesto Davesovega načrta, ki je predstavljal samo provizorni sistem plačil in ki je določil samo anuitete, ne pa tudi glavne nemških reparacij, postavi nova definitivna osnova nemških plačil. Tudi je resolucija naglasila potrebo, da se prouči vprašanje predčasne evakuacije Porenja. Ureditve reparacij naj bi bil predpogoj za evakuacijo, ki bi po versajlski pogodbi sledila šele l. 1935. in bi se lahko v slučaju, da bi Nemčija ne izpolnjevala obveznosti, tudi še podaljšala. Stresemannova in Briandova zasluga je bila, da sta spoznala potrebo iskrenega pomirjenja. Ugodnost za Nemčijo je znižanje anuitet in evakuacija, za Francijo pa fiksiranje končnih vsot in možnost komercializacije dolga. Na tej podlagi so že lani na spomlad izdelali strokovnjaki v Parizu nov načrt za ureditev reparacij. Načrt nosi po predsedniku tega odbora strokovnjakov ime Youngov (izgovori: Jančov!) načrt. Za okt. 1929 je bila sklicana v Haag konferenca, ki pa ni prišla do končnih zaključkov, na eni strani radi zasedanja Društva narodov, na drugi strani pa ker je bilo treba rešiti še nekaj važnih vprašanj: organizacije mednarodne reparacijske banke in vzhodnih reparacij. Na oktoberski konferenci določeni odbori so delo nadaljevali edino vprašanje vzhodnih reparacij je radi nemogočnosti sporazuma ostalo nerešeno za drugo konferenco v Haagu. Radi akcije nemških nacionalistov pod vodstvom Hugenbergha, ki so izzvali plebiscit o Youngovem načrtu, se je sklicanje druge haaške konference zavleklo do 3. jan. t. l., da si je bilo čimprej njeno sklicanje tudi v nujnem interesu Nemčije, že radi evakuacije Porenja.

Januarska konferenca v Haagu je delala, v kolikor je šlo za Nemčijo, v mirni atmosferi in z dobro voljo na obeh straneh. Francoski ministrski predsednik Tardieu je mogel doseženi sporazum po pravici imenovati »gentlemen's agreement«. Glavni sporazumi se tičejo vprašanja takozvane mobilizacije nemškega reparacijskega dolga (Nemčija ne sme za gotovo dobo sklepati novih posojil), plačilnih rokov in sankcij za slučaj, da »Nem-

Brat Litvinova pred pariškim sodiščem

PARIZ, 22. januarja. Pred prvo pariško kazensko zbornico se je pričel danes senzacijski proces proti bratu sovjetskega ljudskega komisarja, Pavlu Litvinovu, bivšemu predsedniku trgovske misije v Berlinu, ki je obtožen, da je na konto sovjetske vlade neupravičeno izdal menice v skupni vrednosti 25 milijonov francoskih frankov.

Obtoženec je izjavil v svojem obsežnem obrambnem govoru, da je bil svoječasno od sovjetske vlade v to pooblaščen, vendar pa sedaj kratkoma to zanika in skuša zvaliti vso krivdo na nje.

Proces proti Litvinovu vzbuja v vseh pariških političnih in diplomatičnih krogih največje zanimanje in to tembolj, ker je pričakovati, da bodo v zvezi s podobnimi aferami (Besedovskij) prišli na dan vsi skrivnostni cilji in načrti sovjetskega režima.

Upor kaznjencev na parniku

PARIZ, 22. januarja. Na krovu parnika »La Martinierie« ki je z več sto zločinci na potu v kazensko kolonijo Cayenne, je nastal potom upor. Ko je bilo v opoldanskih urah na razpolago le omejeno število nadzornega osebja, so kaznenci napadli nekega paznika, mu odvzeli revolver in ga hoteli ustreliti. V odločilnem trenutku je prišla pomoč in so bili nasilni kaznenci kmalu ukroteni in sicer s pomočjo parne brizgalne. Uporniki bodo dobivali za kazen 4 dni samo kruh in vodo.

čija nekega dne« — kakor je izjavil Tardieu — »podere Youngov načrt.« Vsa vprašanja so bila rešena v obojestransko zadovoljstvo.

Večje težave so bile z vzhodnimi reparacijami. Bolgarska vlada je kmalu odnehala z odporom, z Avstrijo je bil že v odboru dosežen sporazum edino vprašanje madžarskih reparacij je bilo rešeno šele tik pred zaključkom konference. Madžarska se je, sklicujoč se na svoje baje slabo finančno stanje, protivila na eni strani plačevanju reparacij do l. 1943., na drugi strani pa ni pristala na princip kompenzacije. Države Male antante pa so izrecno zahtevale, da se obenem z reparacijskim vprašanjem uredi tudi sporna vprašanja z madžarskimi optanti, nastala vsled izvajanja agrarne reforme v državah Male antante. Spor je bil v tem, da so države Male antante izvedle agrarno reformo na podlagi svojih zakonov in da so odredile odškodnino za vse enako, mad-

Zanimive odredbe novega kazenskega zakona u Mehiki

NEW-YORK, 22. januarja. Novi kazenski zakon v Mehiki, ki je stopil pravkar v veljavo, ima več zelo zanimivih odredb. Tako so tatvine, izvršene v skrajni bedi, proste kazni. Avtomobilisti, ki zakrivijo večjo nesrečo, morejo dobiti do 6 let ječe. Porota je ukinjena, namesto nje pa bo fungiral v posebnih slučajih »socijalni senat«, ki ga bo tvorilo 5 pravnikov, 1 sociolog in 1 zdravnik.

Razpust delavske komunistične banke v Parizu

PARIZ, 22. januarja. Včeraj je bil v Parizu končan dolgotrajni proces proti komunistični delavski in kmetijski banki. Pariško trgovsko sodišče je proglasilo banko za razpuščeno, ker je zlorabljala denar svojih klientov za strankarske namene in spravila tako na tisoče delavcev ob njihove težko pridobljene prihranke. Imenovan je bil likvidator, čegar naloga je, da izterja one kredite, ki jih je izdala banka organom komunistične stranke brez zadostnega kritja. Radi razpusta komunistične banke je sedaj močno ogrožen tudi obstoj komunističnega lista »Humanite«.

Slika bede.

Včeraj 21. tm. pop. je sedela pred bolnico na Tržaški cesti stara beračica, vsa raztrgana in na pol gola, da so se pasanti zgražali. Drgetala je mraza po vsem telesu. Poklicanemu stražniku je izjavi-

la, da je 70letna Terezija Pleteršek iz Ruperč v Slov. gor., stanuje pa na Pobrežju pri posestniku Klemenšku. Nima na svetu nikogar, ki bi skrbel za njo. Polna je uši, pa si jih sama ne more odstraniti. Obleka ji visi v cunjah s telesa, napol gola trepeče mraza, na nogah ima nekaj cunj. Hodi le s težavo po 2 palcah, noge ima vse pokvarjene. Prosila je, da bi jo sprejeli v bolnico, pa se je niso usmili. Ne preostaja ji drugo ko Drava. Spravili so jo zaenkrat na Pobrežje, da se ugotovi njena domovinska občina, ki je dolžna, da jo spravi v hišnico. —

Windischer Hund

je bila v dobi pred svetovno vojno nedvomno ena najbolj sramotilnih psov, katerih so se posluževali naši Nemci in nemčurji proti pripadnikom naše slovenske narodnosti. Smatrali so nas za manj vredne ljudi, tlačane, sebe pa seveda za Herrenvolk. Velika vojna je prinesla toliko zaželjeno svobodo tudi našemu narodu, ki je bil poprej celo na lastnih tleh brezpraven. Človek bi mislil, da se je z izpremenjenimi razmerami izpremenila tudi prejšnja miselnost naših nasprotnikov. Kaj še! Še sedaj, po 11. letih našega osvobojenja in ujedinjenja se dobe ljudje, ki jim je delavec slovenske narodnosti vse, samo človek ne. Posebno rad operira s psom »Windischer Hund« strojnik v Francovem eksportnem mlinu, Franc Stachel, ki sicer rad uživa kruh v naši državi, vendar pa ne smatra za potrebno, da bi se naučil našega državnega jezika. Slovenske delavce ne more trpeti in jim dela neprilike, kjerkoli jih more. Pred kratkim je v svoji nemški objestnosti nekega pomoznega delavca, zavednega Slovenca z naše skrajne severne meje, celo dejanski napadel in ga tako poškodoval, da je moral iskati zdravniške pomoči in je še sedaj nesposoben za delo. Resnici na ljubo moramo priznati, da razni drugi pošteni Nemci v tovarni nikakor ne odobrjavajo postopanje g. Stachela z našimi delavci in se sami zgražajo nad njegovo surovostjo. Kolikor nam je znano, pride vsa stvar tako še pred sodišče in upamo, da bodo tamkaj tega naduteža enkrat za vselej odvadili psovkanja delavcev z »Windische Hunde«. Vsekakor pa bi bilo dobro, da tudi tovarnar g. Franz pouči tega svojega nameščenca, da slovenski delavec ni noben pes, pristojne oblasti pa naj bi se zanimale, ali je g. Stachel sploh naš državljan. Ako ni, je pot čez mejo zelo kratka! —

žarski optanti pa so se sklicevali na trianonsko pogodbo, ki določa posebno razsodišča za spore, nastale vsled likvidacije vojne. Zlasti je bil zapleten madžarsko-rumunski spor, ki je iz zgozli političnih motivov bil iznešen pred Društvo narodov in ki je služil Madžarski kot orožje v boju proti stanju, ustvarjenemu z mirovno pogodbo. Da se to vprašanje reši na temelju kompenzacije z obojestranskih žrtvami, je bila i finančna i politična potreba. Toda baš radi politične strani vprašanja in pa, ker je Madžarska imela podporo Italije in je bila vsled tega intranzigentna, je bila njegova rešitev najtežavnejša. Končno je bil po dolgih ostrih debatah sklenjen sporazum: Madžarska je pristala, da bo plačevala reparacije do l. 1966., in na načelo, da se optanti izplačajo iz teh njenih reparacijskih plačil. V veljavi pa je ostal tudi člen 250 trianonske pogodbe o arbitražnih sodiščih, za katera je kot prizivna instanca dolo-

čeno stalno mednarodno razsodišče v Haagu. Da se je Madžarski olajšalo odstopanje od njene zahteve, da se vprašanje reparacij ne sme vezati z optantskim vprašanjem, se je našla formula posebnega fonda pri reparacijski banki, v kateri bo Madžarska plačevala reparacije in iz katerega se bodo izplačevali optanti. Ker sodelujejo tudi pri tem fondu velesile, državam Male antante dano jamstvo, da bo Madžarska v redu plačevala.

Tako bi bila z zaključkom druge haaške konference v vseh bistvenih vprašanjih izvršena likvidacija svetovne vojne, in nedvomno je, da bo nastopila v celi Evropi, zlasti tudi v Srednji Evropi, doba političnega olajšanja. Upamo, da bodo tudi naše sosedne Madžarska, Bolgarija in Italija to novo stvarnost odkrito vzele na znanje in po tem uravnale svoje razmerje in svoje postopanje proti našim državi.

Za veljavo državnega in uradnega jezika

NEMŠKO USTMENO URADOVANJE. — NEMŠKA KRAJEVNA IMENA. — PROTI STARI ZA NOVO MENTALITETO.

Na zadnjem občnem zboru društva rezervnih častnikov in bojevnikov je bilo z najbolj avtoritativne strani pokazano na problem, kateremu je naše časopisje brez uspeha posvečalo vsa ta leta od osvobojenja toliko pažnje, na problem uveljavljanja narodnega, državnega in uradnega jezika v vsem javnem življenju. Naši merodajni krogi so se, žal, vse premalo zavedali, da je jezik najbolj viden izraz narodne samozavednosti in državne svobode in se tega premalo zavedajo tudi še sedaj, kajti sicer bi se ne mogli ponavljati slučaj, ki so za nas naravnost sramotni. Z našim osvobojenjem in zedinjenjem sta bili srbohrvaščina in slovenščina proglašeni za edini državni in uradni jezik kraljevine Jugoslavije. Zato bi se moralo na slovenskem ozemlju vršiti vse uradno poslovanje v slovenščini, ne samo pisмено ampak tudi ustmeno. Namesto tega smo pa doživeli, da se še danes, po enajstih letih svobode, uporablja tu in tam v občevanju jezik neznamenatne narodne manjšine, in to čisto tudi tedaj, kadar prizadete stranke dobro poznajo slovenščino.

Lansko leto s je n. pr. vršila pred nekimi našimi okrajnimi sodiščem razprava v medsebojni tožbi dveh strank, od katerih je bila ena slovenska, druga pa nemška, sta pa obe znali slovenski. Slovensko stranko je zastopal slovenski notar, nemško pa odvetnik, ki velja v javnosti za Nemca, dočim je sodnik bil, naravno, Slovenec. Pri razpravi pa so vsi izven nemškega odvetnika govorili nemški. Samo nemški odvetnik ni pri vsej razpravi dosledno spregovoril upobene nemške besede! Navedli smo tu en primer, katerega lahko s pričami vedno dokažemo, a dobro vemo, da je takih slučajev, ko se je po nepotrebnem uporabljal pri uradnem ustmenem uradovanju nemški jezik brez števila in da se to marsikje in marsikdaj še vedno dogaja.

Vse to pa vendar še ni najhujše, kajti znan nam je še drug slučaj, ko je bil slovenski uradnik zaradi tega, ker v uradu z neko stranko ni hotel nemško govoriti, premeščen na drug oddelek. Tudi to se je zgodilo lansko leto, t. j. v enajstem letu po osvobojenju in proglasitvi slovenščine za edini državni in uradni jezik! A ni se omalovaževala pri nas samo slovenščina kot narodni in državni jezik, omalovaževala so se tudi po za-

konu določena imena naših krajev, saj so se še do zdaj, preden je izšla tozadevna nova odredba, redno dostavljala vsa pisma, na katerih je bil Maribor označen kot »Marburg an der Drau« in so se uporabljala celo nekdanja stara nemška imena naših ulic, cest in trgov. Prav tako se je dolgo toleriralo uporabljanje izmišljenih nemških imen za slovenske kraje v našem nemškem časopisju in se tolerira še sedaj označevanje gor, vrhov in drugih geografskih pojmov s tujimi spakedrankami.

Če je bilo in je deloma vse to mogoče tam, kjer bi to najmanj pričakovali, potem ni prav nič čudnega, če pozivi v listih, naj se neha nepotrebno nemškatiranje v javnih lokalih, na ulicah itd., niso nič zalegli. Naravno je, da zaleči niso mogli! Zato pa je skrajni čas, da se vse to neha. Če se merodajni faktorji, ki so vse to zagrešili, sami ne bi zavedali svoje narodne in državne dolžnosti, potem je pač potrebno, da se za to poskrbi na višjem mestu. V vsakem uradu bodi uradni jezik slovenščina, pa ne le v pismenem, ampak tudi v ustmenem poslovanju! Kdor uradnega jezika ne razuma, naj si preskrbi tolmača, ker tako se postopa povsod, po vsem svetu in tako se mora postopati tudi pri nas. Oni, ki danes po uradih nalašč nočejo govoriti v uradnem jeziku, se bodo v bodoče takoj vdali, če bodo videli, da jim bo sicer treba najeti tolmača. Ugledu uradnega in državnega jezika bo pa s tem priborjeno ono mesto, ki mu že od l. 1918. pripada.

Ako hočemo preporoditi naše omejeno ozemlje v duhu narodne in državne zavesti, potem moramo najprej priboriti veljavo narodnemu in državnemu jeziku. Brez tega predpogoja bo ostalo vse naše delo iluzorno in brezplodno. Slovenski uradnik in državni nameščeneec, pa bodi že katerekoli stroke in kategorije, se pa mora zavedati, da ni dolžan utirjati veljavo našega jezika samo v uradu, ampak tudi v vsem javnem in zasebnem življenju. Kdor se temu noče ukloniti, naj se odpusti ali pa vsaj premešči z državne meje v notranjost države, kjer s svojim ponašanjem ne bo škodoval našemu velikemu preporodnemu delu. Nova doba našega političnega življenja mora naiti izraza tudi v narodnem življenju. Stara mentaliteta mora izginiti brez ledu!

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Sreda, 22. januarja, Zaprtó.
Četrtek, 23. januarja ob 20. uri »Zločin in kazen«. Gostovanje Hudožestvenikov.
Petek, 24. januarja ob 20. uri »Cvrček za pečjo«. Gostovanje Hudožestvenikov.
Sobota, 25. januarja ob 15. uri »Krog s kredó«. Dijaška predstava. Dijaške cene.
Nedelja, 26. januarja ob 15. uri »Orlov«. Kuponi. — Ob 20. uri »Radikalna kura«. Kuponi.
Torek, 27. januarja ob 20. uri »Radikalna kura« ab. A. Kuponi.

Cellsko gledališče.

Sobota, 25. januarja ob 20. uri »Siromaštvo ni sramota«. Gostovanje Hudožestvenikov.

Novosti v Ljudski knjižnici.

Ljudska knjižnica je prejela celo vrsto novih leposlovnih knjig in sicer: Wassermann J.: »Columbus Christof«, London Jack: »Vagabundens«, Kellermann B.: »Schwedenklees«, Wallace E.: »Der rote Kreis« in »Der Unheimliche«, Čapek: »Kranktit« 1-II, Cankar I.: »Das Haus zur barmherzigen M. Gottes«, Karliu: »Einsame Weltreise«, Pregelj: Zbrani spisi IV. zv.; Jeras: »Planina smrti«, Dekobra: »Wie ich Griseldis Millionen gewann, Kraigher: »Na fronti sestre Žive«, Šuklje: Spomini III. del, Hribar A.: popevčice II. zv. Pierre Ermita: »Žena z

zaprtimi očmi«, Doyle Conan: »Izgubljen svet«, Savinšek S.: »Izpod Golice«, Alešovec J.: »Petelinov Janez«, Verne Jul: »Otroka kapitana Grant«, Debevc I.: »Vzori in boje«, Levstik P.: Poezije 1-III, Aškerc A.: »Četrtri razbojnik«, Maister: Poezije, Aškerc A.: »Müncheniki«, Senoa Avg.: »Zadnja kmečka vojska, Jurčič J. II.: Spisi »Jurij Kobila«, Jurčič III.: »Deseti brat«. — Ljudska knjižnica posluje od torkih, četrtek in sobotah zvečer od 18. do 20. ure, ob nedeljah pa od 9. do 11. dopoldne. Ob teh dneh se sprejemajo tudi novi člani ter ima vsakdo dostop.

1.400.000 poslušalcev

je samo v Londonu poslušalo zamorskega basista Paula Robesona na njegovih koncertih. Največja londonska koncertna dvorana, Albert-Hall, je bila vedno nabito polna. »Še nikdar me ni kak umetnik s svojim glasom tako prevzel in presunil« piše kritik londonskega »Daily Expressa« in nadaljuje: »Polni dve uri je ta genialni zamorec naravnost fascinalno mondeno publiko v nabito polni dvorani. On ni samo velik pevec, on je poseblejna duša svoje vkovane rase«. Za njegov mariborski koncert v ponedeljek, dne 27. t. m. je precej sedežev že sedaj rezerviranih, kar je povsem razumljivo. Preskrbite si vstopnice pravočasno! —

Ljudska univerza v Mariboru.

V ponedeljek, 27. januarja, dr. Stele: »Klasična doba angleške arhitekture«. Dne 1., 2. in 3. februarja francoski vefilm iz svetovne vojne: Verdun. —

Mariborski in dnevni drobiž

Koliko imamo v Mariboru motornih vozil?

Lani je število motornih vozil v Mariboru naraslo za krog 150 in je bilo z 31. dec. 1929: 228 osebnih avtomobilov (vštevši avtobuse), 101 tovorni avto in 129 motornih koles, skupno 518 motornih vozil. Letos bo — zdi se — nova zvišanja občinska davščina na motorna vozila povzročila zmanjšanje tega števila, beg — na deželo.

Orožnih listov v Mariboru za nošenje lovskega in žepnega orožja je bilo izdanih v l. 1929 vsega skupaj 442.

Lepo darilo Ljudski knjižnici. Ugleden mariborski slovenski trgovec, ki noče biti imenovan, je daroval »Ljudski knjižnici iz lastnega nagiba, kot novoletni prispevek lep znesek 250 Din. — Priznanje plodonosnega delovanja Ljudske knjižnice iz gospodarskih krogov je v današnjih časih posebno značilno in vsega posnemanja vredno.

Petdesetletnico svojega rojstva praznuje danes znani mariborski denarni pismonoša, g. Vincenc Kenc, ki opravilja to službo že dolga leta v zadovoljstvo svojih predstojnikov kakor tudi strank. Naj mu bo usojeno še dočakati mnogo srečnih let in pa da bi Mariborčanom še dolgo let nosil pridno denar, katerega vedno radi sprejemajo! —

Smrtna kosa. Na Teznu je danes jutraj umrl bivši kolarski mojster, sedaj posestnik gosp. Simon Ševeder v starosti 78 let. — Na Betnavski cesti pa včeraj 21. tm. prevžitkar Andrej Weingerl v 82. letu starosti. N. v m. p.!

Zimski kmetijski tečaj pri Sv. Petru pri Mariboru.

V nedeljo, dne 19. januarja, je bil otvorjen pri Sv. Petru pri Mariboru v prostorih tamošnje osnovne šole zimski šesttedenski kmetijski tečaj. Tečaj je otvoril g. sreski načelnik dr. Ipavic Marko iz Maribora z nagovorom, v katerem je orisal važnost in potrebo takih tečajev za kmečko prebivalstvo. Številni poslušalci so koncem nagovora oduševljeno vzklikali kralju v znak globoke udanosti in hvaležnosti. Nato je povzel besedo strokovni referent kmetijskega oddelka Zupanc Martin iz Maribora, ki je razvijal program kmetijskega zimskega tečaja, sreski veterinar Škofič Peter je predaval o prvi pomoči živini v slučaju nezgod in bolezni ter o higijeni živinskih hlevov, hlevov za svinje in gnojišč, Zupanc Martin o splošni živinoreji s posebnim ozirom na bližino mesta Maribor. Govoril je tudi o vrednosti gnojil ter s slikami dokazoval uspehe umne živinoreje. Po predavanjih so dobili poslušalci na razna vprašanja potrebna pojasnila. Iz poteka lepo zasnovanih in zanimivih predavanj strokovnjakov je bilo posneti, da sledi prebivalstvo predavanjem te vrste z živim interesom ter so navzoči soglasno izjavili, da se hočejo prihodnjega predavanja zopet udeležiti ter da bodo pripeljali s seboj še sosede in znance, pa tudi gospodinje, ker bodo obravnavana prihodnjic vprašanja, ki zanimajo v veliki meri tudi gospodinje. Zahvala gre županstvu pri Sv. Petru pri Mariboru, tamošnjemu župnemu uradu, šolskemu upravitelstvu ter kmetijski podružnici za pripravljala dela za ta tečaj, ki deluje s tem vzajemno v prid in korist domačega kmečkega prebivalstva. Nadaljevanje tečaja bo v nedeljo, dne 26. tm. ob pol 8. zjutraj pri Sv. Petru pri Mariboru.

Radi nevarne groznje je včeraj 21. tm. prijavil neki vajenec mesarja K. Ž. s Pobrežja, ker mu je nastavil puško na prsa in ga prisilil, da je pokleknil in prosil. Mojster Ž. pravi, da je vajenec len in da ga je hotel na ta način samo postrašiti. Rzsodilo bo sodišče. —

Surovina. 27 letni tov. tkalec Jožef Probst iz Melja je prijavljen, ker je 20. t. m. ponoči krog 23. v gostilni Potočnik v Melju udaril natakarka Mihajlova s tako silo s pestjo v obraz, da mu je razbil ustnico, nato pa še s krožnikom po hrbtu, da se je krožnik razbil. Pri zaslišanju je izjavil, da ima staro osebno sovraštvo. —

Pevski zbor »Drave« s sodelovanjem solista gospoda Živka bo sodeloval na koncertu svetosavske proslave v ponedeljek 27. tm. v kazinski dvorani. Po koncertu, ki se začne ob 20. uri, se bo vršil ples. —

Razpis Kolenčevih ustanov. Prednost pri prejetanju štipendij imajo prosilci, ki so s pok. g. Antonom Kolencem, veletrgovcem v Celju, v sorodu ali svaštvu, za nimeni domačini iz gornjegrajskega okraja, sicer pa Slovenci sploh, ne glede na spol. Ustanova za visoke šole je namenjena dijakom sploh vseh visokih šol, ne glede na to, ali so v tuzemstvu ali v inozemstvu. Srednješolska ustanova pa je namenjena dijakom gimnazije, trgovskih šol, meščanske šole ali drugih srednjih šol v Celju. Sorodnikom g. Antona Kolenca se smejo te ustanove podeljevati tudi na takih šolah izven Celja. Prošnje naj se vložijo izključno pisмено na naslov: Kuratoril ustanov trgovca Antona Kolenca v roke predsedniku drju. Ernestu Kalanu, advokatu v Celju, do 31. januarja 1930. Prošnjam je priložiti zadnje spričevalo o izpitu, kolokvijih itd., pri prošnih, ki se sklicujejo na sorodstvo ali svaštvo z zapustnikom ali na to, da so doma iz gornjegrajskega okraja, tudi listine, s katerimi dokažejo te svoje trditve (krstni list, rodbinski izkaz, potrdilo župnega ali občinskega urada itd.) Tudi je treba v prošnih navesti, kako dolgo že prosilec študira na dotični šoli ali dotičnem zavodu in koliko časa bodo po vsej priliki trajale študije; nadalje je treba priložiti popis njegovih osebnih razmer ter jih posvedočiti z uradno listino (žuboznim spričevalom). Vpoštevajo se samo pisemne prošnje; osebna intervencija je brezpogojno izključena. Prosilci, ki že uživajo kako ustanovo, podporo ali pomoč, ki imajo stanovanje ali hrano bodisi pri sorodnikih, bodisi v kakem kolegiju, zavodu ali domu itd. imajo to v prošnji navesti z natančno razložitvijo obsega podpore oziroma dajatev in ev. plačila za te dajatev ter imajo predložiti listine, ki služijo kot dokazilo za te navedbe.

Ivan Grozni

Drama, ki s svojo naravnostjo do dna pretrese vsako srce.

24. tm. v Grajskem kinu

Naval pri trgovcu Kravosu na Aleksandrovi cesti.

Koncem prejšnjega tedna so oblegale trgovino I. Kravos goste množice občinstva, tako da se je zdelo, da mu hočejo pokupiti vso njegovo bogato zalogo kovčkov, torbič, dokolenic, opreme za konoje, gonilne zermene itd. — Sele pozneje se je dognalo, da je naval povzročil dobroznani zeleni lepak, ki vsako leto vabi na planinski ples in da so množice pri Kravosu kupovale, vstopnice v predprodaji, ki se dobe pa tudi še pri »Putniku«, v trgovinah Pinter & Lenard in Šerec (Černetič), Aleksandrova cesta, v drogeriji Wolfram (Kanc) v Gosposki ulici, v trgovinah Igo Baloh, Vetrinjska ulica, Franjo Majer, Albin Novak, Glavni trg in Viktor Kosi, Kralja Petra trg. —

Mariborski pododbor udruženja rezervnih oficirja i ratnika

poziva svoje člane, da se udeležijo članskega sestanka, ki se bo vršil 24. t. m. v hotelu »Pri zamorcu« ob 20. uri. 219

Pri lenivosti črevesja, boleznij eter in žolča, odeblosti in protinu, katarju želodca in črevesa, obolenjih danke odpravi naravna »Franz Josefova« gorenčica zastajanja v trebušnih organih hitro in brez bolečin. Dolgotrajne izkušnje po bolnišnicah uče, da uravna »Franz Josefova« voda izobrotno delovanje črevesa. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah. —

Kavarna »Astoria«. Danes, v sredo, koncert pojačenega Cvirnovoga jazz-orkestra. 222

Kabaretni večer v Veliki kavarni. Ponedeljek, sredo in petek. Četrtek: večer ruskih pesmi in plesov. 220

Slovanski mesijanizem

MNENJE UKRAJINSKEGA UČENJAKA A. — IZVOR MESIJANIZMA V SPLOŠNEM V RELIGIJOZNOSTI, PRI SLOVANIH TUDI V NACIJONALNI IDEJI.

V berlinski reviji »Forschungen und Fortschritte« je prof. dr. Ivan Mirčuk, član Ukrajinskega znanstvenega zavoda v Berlinu, napisal zanimiv članek o mesijanizmu, zlasti pri Slovanih. Pravi med drugim:

Mesijanizem pomeni v splošnem vero v posebno, izredno važno in od usode vnaprej določeno poslanstvo kakega izvoljenega naroda, ki naj kot nosilec nove ideje izpolni svojo vlogo v zgodovini človeštva. Mesijanistična ideja je poglavalna svoje prve korenine pri starih Židih in je dobila ponovno važnost šele v 19. stoletju; v Nemčiji za časa osvobodilnih bojev, v Franciji na prekretnici stoletij pod neposrednim vplivom revolucije. Najbolj pa se je ideja mesijanizma nedvomno razširila pri Slovanih, pri katerih sta globoka religioznost in s tem združeni misticizem bila najugodnejša podlaga za razvoj ideje. Ta pokret je bil med Slovani še ojačen po teorijah nemških historiozofičnih šol, posebej Herdera in Hegela, kojih ideja o povratku in princip o povratni objavi duha zgodovine v posameznih narodih in plemenih sta nehote vplivala na širjenje vere o neki misiji Slovanov, odrejeni po višji previdnosti.

Ako proučimo poljski mesijanizem s Cieszkovskim Hoene-Wronskim, Towianskim in Mickiewiczem na čelu, slovanofilstvo pri Rusih, specialni mesijanizem Herzena, mesijanistične poglede Čadajeva in Solovjeva, ter podobne pojave pri drugih slovanskih narodih — Ukrajincih, Čehih in Jugoslovenih —, nas posebno zanima kritična analiza precej razširjenega mišljenja, da mesijanizem v splošnem, posebno pa slovanski mesijanizem, vključno mešanju z religioznimi predobčami, izhaja iz nekega drugega kompleksa misli in da je njegove izvore treba iskati v prvi vrsti v sferah nacionalne zavesti, ki se probuja. Globlji vzrok izločitve mesijanistične ideje iz območja religioznega patosa je morda tudi v tem, da se mesijanizem v splošnem smatra za produkt poljske kulture, dočim se religiozno občutenje kot glavni element slovanskega naziranja na svet pripisuje v glavnem vzhodnim Slovanom.

V tem nasprotstvu se krijejo korenine takozvanega nacionalističnega pojmovanja mesijanizma, ki so ga širili v prvi vrsti ruski učenjaki s Solovjevom na čelu. Ne malo vlogo so pri tem igrali tudi politični momenti, katerih cilj je bil,

da se vsi vzhodni Slovani pretope v eno rusko nacijo. Vključno temu splošno razširjenemu mišljenju pa je stališče dr. Mirčuka, da je mesijanizem vključno te navideznosti globoko ukoreninjen v prevladujočem religioznem občutenju, ki ga najdemo pri vseh Slovanih. Globoka religioznost karakterizira ne le duhovno življenje vzhodnih Slovanov, ampak tvori v isti meri tudi pri zapadnih Slovanih, Poljaki in Čehih, glavni sestavni del nacionalno-psihične strukture. Na religiozne vire mesijanizma nas navedajo tudi njegove oblike pojavljanja, v kakršnih je tekom zgodovine nastopal. Najstarejša tla, iz katerih izvirata i pokrelo i ime mesijanizma, so tradicije Židov, naroda, pri katerem je celo življenje zgrajeno na religiji, kojeva glavna vloga v zgodovini človeštva je v tem, da je iznesel najznačilnejši verski sistem. Narodom klasičnega veka je bila takšna ideja tuja, enostavno zato, ker stari Grki in Rimljani niso kazali nikakšnega interesa za usodo svojih sosedov. Šele krščanska vera s svojim izrazitim pojmovanjem o ljubezni do bližnjega je bila v prvi vrsti sposobna za razvoj mesijanizma v tem pravcu, da izvoljeni narod ne le popelje človeštvo v boljše bodočnost, ampak da v slučaju potrebe za to doprinese tudi žrtve.

Na ta način se pojavlja mesijanizem kot fenomen krščanske ljubezni do bližnjega, prenešen na velike komplekse narodov. Torej ne občutek nadmoči, zavest o nekem posebnem, izjemnem položaju napram drugim — oblika, ki je radi človeške slabosti morda postala zgodovinska realnost —, ampak ljubezen do slabših, siromašnejših bratov in pripravljenost za pomoč do skrajnih meja je morala ustvariti temeljni ton mesijanizma. Zato se mesijanizem javlja v silnem zamahu šele v 19. stoletju, torej v času, ko je narodna ideja oživela kot posledica francoske revolucije in ko se je ljubezen do bližnjega od posameznika razširila na celoto. Vendar mesijanizem v celi Evropi ni mogel dobiti trdnih korenin, samo pri Slovanih z njihovo religioznostjo in njihovim misticizmom se je mesijanizem zelo razširil in postal neke vrste »slovanska religija«, ki je v večji ali manjši meri zavladala nad umstvenim življenjem zlasti v višjih družabnih krogih ter v vseh duhovnih strujah v slovanski naciji in ki deloma vlada še danes.

Tajnosti in skrivnosti dragocenih kamnov

USODNI SMARAGDI. — NAPOLEONOV DIJAMANT.

Moderni človek se seveda smeji, ako sliši govoriti, da prinašajo dragulji nesrečo ali srečo. Toda srečnih in nesrečnih slučajev je bilo že toliko, da se v resnici lahko govori o usodepolnosti nekaterih draguljev za njihove lastnike.

Slavni ruski car Peter Veliki je imel 4 majhne smaragde, ki so bili vdeleni v krasni broši. Ti smaragdi so postali slavni zato, ker so prinesli celi vrsti ljudi, ki so prišli z njimi v dotiko, smrt. Bilj so splošno znani pod imenom »kamni ljubosumnosti«. Peter Veliki se je peljal nekoč iz Petrograda v Moskvo. Potoma so napadli carjeve sani razbojnik, ki so umorili neko dvorno damo in ukradli tudi smaragde. Od tedaj je ta znamenita broša izginila za več desetletij. Na dosedaj še nepojasnjen način je prišla končno v posest velike kneginje Zofije. Vendar pa se princesa teh smaragdov ni dolgo veselila. Nekoč se je sprla s svojim soprogom. Bila je namreč strašno ljubosumna. V razburjenosti je končno zgrabila za bodalo in težko ranila z njim velikega kneza, nakar je izvršila samomor. Brošo je potem ukradla neka nezvesta dvorna dama. Toda že 24 ur kasneje so jo našli mrtvo v njeni postelji. Kasneje je postal lastnik teh smaragdov neki policijski oficir. Čez dva tedna so našli tudi njega mrtvega. Umorila ga je njegova žena iz ljubosumnosti.

Smaragdi so potem zopet za nekaj časa izginili brez sledu, dokler jih ni dobila v roke kneginja Olga Ivanovna, dvorna dama carice Marije Fedorovne. In zopet se je pokazala njihova usodepolnost. Knez je postal ljubosumen in je umoril svojo ženo. Pozneje je postala lastnica te broše najlepša žena Rusije, Marija Kicura. Tudi ona je postala žrtev ljubosumnosti. Ob izbruhu boljševiške revolucije so se polastili broše komunisti in od tedaj ni več sledu o njej.

Obstojajo pa tudi zlahtni kamni, ki prinašajo srečo. Tako je imel Napoleon dijamant, znan pod imenom »črni orel«. Ta dijamant je nosil Napoleon vedno s seboj, ker je bil prepričan, da mu prinaša srečo. Pri bitki pri Waterloo ga je pozabil v Parizu. Poslal je zato takoj kurirje v glavno mesto, da mu nemudoma prinesejo srečonosni dijamant. Prišli pa so prepozno in bitka je bila izgubljena.

Dijamanti morejo včasih krotiti celo nevarne razbojnike. To dokazuje zgodovina »zelenega« dijamanta, ki je bil zadnje last francoske cesarice Evgenije. Našli so ga na Kitajskem in ga je neki mandarin poklonil neki katoliški misiji. Kamen je bil vdelen v majhen križ. Nekoč so misijonarje napadli razbojniki in je nastalo krvavo klanje. Ko so razbojniki popolnoma izropali cerkev in po-

klali misijonarje, so se umaknili. Tu jim je prišel nenadoma naproti še zadnji duhovnik, ki je držal v rokah razpelo. Roparski poglavar je zgrabil za orožje, da pošlje na drugi svet še tega misijonarja, ko se je nenadoma zgrudil. Bil je to učenec zelenega dijamanta. Roparji so se pričeli tresti in so menili, da je zeleni sijaj kamna nekaj nadzemskega. Misijonar je bil tako rešen.

V sedanjih povojnih časih pa se je romantika dijamantov močno ispreminila. Oni namreč lastnikom ne prinašajo več nesreče, temveč jih le strašno mnogo veljajo.

Anekdote

Napoleon, ki se je zelo rad neposredno informiral o razpoloženju naroda, je šel nekoč zvečer po temnih pariških ulicah. Potoma je srečal nekega oicirja, katerega je prijazno pozdravil z besedami: »Dober večer, polkovnik!« Oficir, ki je takoj spoznal Napoleona, je odgovoril: »Veličanstvo, jaz sem samo stotnik, toda iz lesa izrezan, iz česar postanejo polkovniki!«

»Dobro,« je odvrnil Napoleon, »kadar bom potreboval kakega lesenega polkovnika, se bom spomnil na Vas!«

Neki katoliški vojak Friderika Veliškega je bil nekoč obdolžen, da je s kipa Matere božje v cerkvi ukradel zlato krono. Pred sodiščem se je vojak zagovarjal s tem, da je napravila Mati božja na njegove iskrene prošnje čudež in mu je sama izročila zlato krono. Kralj, ki je bil predsednik sodišča, je povabil nato katoliške škofo Prusije, da jih kot izvedence zasliši o čudežnih delih dotičnega kipa Matere božje. Škofje so bili seveda v nemali zadregi. Ako bi priznali ta čudež, potem bi bila izgubljena krona, ki je bila velike vrednosti. Ako pa bi zanikali čudotvornost, potem bi prišli v nasprotje z nauki katoliške cerkve. Zato so podali soglasno sledečo izjavo: »Sicer dela Mati božja res čudeže, toda tak čudež, kakor je ta, ni verjeten!« Kralj je nato vojaka opustil, izdal pa je naslednjega dne sledeče dnevno povelje vojakom: »Mojim vojakom je ob smrtni kazni prepovedano jemati čudežne darove od Matere božje!«

Heinrich Heine se na smrtni postelji ni opustil svojega cinizma. Ko ga je bolniški strežnik opozoril, da naj v tej usodni uri obrne svoje srce k Bogu, je odgovoril zaničljivo: »Bog mi bo že odpustil, saj je to njegov poklic!«

Nekoč je bil Heine v Parizu na obedu pri baronu Rothschildu. Na mizi je bilo tudi več steklenic vina, znanega pod imenom: »Lacrimae Christi«. Nenadoma je Rothschild rekel Heineju: »Res čudno ime, odkod neki izvira?«

»Stvar je čisto enostavna,« je odgovoril Heine, »prestavite Lacrimae Christi — Krist se joka, ako židje pijejo tako dobro vino.«

Koliko plačuje Ford svojim delavcem?

Londonska »Times« javlja, da so Fordove tvornice letos zvišale plače in mezde delavcem in nameščencem za letnih 19 milijonov 500.000 dolarjev. Minimalna mezda je zvišana od 6 dolarjev (336 Din) na 7 dolarjev (392 Din) dnevno. Ta povišek dobi 24.230 delavcev. Mezde 115.643 delavcev, ki so dobivali doslej 7 dolarjev ali več dnevno, so povišane za 5 in pol centa na uro. Vajencem, ki so dobivali dozda po 5 dolarjev dnevno, je povišana mezda na 6 dolarjev. Nameščencem so zvišane plače za 5%. Fordove tvornice so prvokrat zvišale mezde pred 16 leti in istočasno znižale delovni čas od 9 na 8 ur dnevno. Drugi povišek plač in mezd so dale tvornice pet let kasneje in zopet sedaj. To je mogoče samo radi ogromnega porasta produkcije in pa radi tega, ker je dobro plačano delavstvo najboljši konsument za avtomobilske izdelke tvornic.

20.000 smrtnih avtomobilskih žrtev v Ameriki.

Varnostni svet Zedinjenih držav objavlja, da je v l. 1929 bilo 20.500 oseb povodom avtomobilskih nesreč usmrčenih. Polovica ponesrečencev je bilo pešcev.

Sport

Razpis mednarodne skakalne tekme SK Bled.

SK Bled priredi dne 3. februarja mednarodno skakalno tekmo z velike skakalnice na stadionu SK Bleda. Start je dovoljen vsem pri Fisi in nacionalnih savezih verificiranim tekmovalcem. Prijave s prijavnino Din 10 sprejema SK Bled, Bled I. do 1. februarja. Prvi trije planinci tekmovalci dobijo častna darila zdraviliške občine Bled. Razdelitev daril se bo vršila dne 3. februarja ob 16. uri v dvorani kazine.

Smuška tekma SK Tržiča.

SK Tržič razpisuje za 26. januar smuško tekmo na 12 km dolgi progi v Lomu nad Tržičem. Prijave je poslati s prijavnino 10 Din na naslov: Anton Seljak, Tržič, do 25. januarja.

Darilo Njeg. Vel. kralja.

Najvišji pokrovitelj mednarodnih zimsko-sportnih tekem, ki se bodo vršile na Bledu in v Bohinju, kralj Aleksander, je blagovolil pokloniti za najboljšega tekmovalca zlato uro s kraljevim monogramom.

Seja upravnega odbora MZP

se bo vršila jutri, 23. t. m. ob 20. uri v restavraciji Orel. — Tajnik.

Občni zbor zapadnega hazenskega podsaveza preložen.

Iz tehniških razlogov je za dne 25. januarja sklicani občni zbor zapadnega hazenskega podsava v Ljubljani preložen na dan 6. februarja.

Male sportne vesti.

Rumunski nogometni savez bo prijavil svoje moštvo za svetovno prvenstvo v Montevideo. — Avstrijski nogometni savez je sporočil JNS-u, da Miha Babič na Dunaju ni bil profesionalni igralec. Torej bo moral JNS Mihi Babiču vrniti amatersko pravo. — Toronto (Kanada) je zmagal nad izvrstnim moštvom Davos t. v Davosu 13:3. — V šestih tekmah v Švici so Kanadci zmagali z goldiferenco 77:4! — Znani angleški nogometni sodnik Gray bo sodil v Rimu meddržavno tekmo Italija:Švica. — Nogometne prvenstvene tekme v Zagrebu se začnejo 2. marca. Prvak Nemčije v plavanju Küppers je postavil na 200 m novi rekord 2 min 39,7 sek.

58 let v umobolnici

V umobolnici Feldhof pri Gradcu je umrl v nedeljo najstarejši varovanec tega zavoda, Alojz Schrotz, ki se je smatral za cesarja Maksimilijana. Dosegel je starost 80 let. Bil je čevljar in je bil prvi bolnik, ki je bil od ustanovitve l. 1872 sprejet v ta zavod. Ko je l. 1881 cesar Franc Jožef ogledal zavod, mu je tedanji ravnatelj predstavil tudi Schrotza kot prvega gojenca zavoda. Schrotz je takoj pogumno stopil k cesarju in ga nagovoril z besedami: »Ali me ne poznaš Francelj, saj sem vendar tvoj brat?« nakar mu je segel v roke.

Sreča ga išče

Pri zadnjem žrebanju državne razredne loterije v Beogradu je zadel neki kmet iz sarajevski okolice dobitel 50.000 Din. Kakor poročajo sarajevski listi, pa se srečni kmet še dosedaj ni javil in še prodajalec srečk, pri katerem je kupil srečko, zaman poizveduje za njim. Gotovo je malo ljudi na svetu, ki bi se dali tako iskati od sreče, kakor ta človek. Sicer pa mu sreča gotovo ne uide.

Poslano

V zadnjem času razširjajo zlobni jeziki o meni izmišljene vesti češ da sem pobegnula od svojega moža v Belgijo in mu odnesla 10.000 Din njegovega denarja. Opozarjam in svarim vse pred takimi obrekljivimi govoricami, ker bori sodno postopala proti vsakomur, o katerem bi zvedela, da razširja te podle laži.

Maribor, 22. januarja 1930.

Helena Lang.

soproga kurjača drž. žel. v Mariboru

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

»Če mi sami ukazujete, Svetlost... Ljudje tedaj pravijo, da se je slaven vojskovodja, najodličnejši med vsemi... zaljubil...«

Vsi pogledi so se obrnili k Cezarju.

»Zaljubljen,« je povzel vojvoda, »kakor se ni še nikoli. On, ki je imel baje bronasto srce, ima zdaj srce golobčka... On zdaj vzdihuje in ječi... Najzanimivejše pa je to, da je predmet njegove goreče strasti nekakšna divjakinja, neznanka, ki se ji ni mogel še nihče približati... In končno — tu postane istorija neverjetna, dasi ne neha biti resnična — divjakinja niti ne misli na to, da bi z radostjo in hvaležnostjo sprejela ponudbe velikega vojskovodje, ampak jih odklanja in prezira...«

»In kako je ime temu lepemu zaljubljenju?« je vprašala Lukrecija ter se oklenila vojvode Gandijskega še tesneje.

»Ugenite!« je blebetal vojvoda Rienzi, pijan do skrajnosti. »Med nami sedi...«

»Odveč je iskatil!« je zarohnel Cezar Borgia. »Zaljubljenec sem jaz!... In gorje, če komu to ni po volji!...«

»Svetlost!... Verjemite!...«

»Kar se pa tiče divjakinje, kakor ste jo imenovali, vam prisežem, da me kmalu ne bo več prezirala!...«

Lukrecija je glasno udarila v smeh.

»Tak tako, dragi Cezar,« je dejala, »izdajaš me?... Zapuščaš me?«

»Nikakor ne!« je odgovoril Cezar, čuteč, kako mu vró možgani od naraščajoče pijanosti čutov in pijanosti neukrotljivega ponosa.

In z negotovim jezikom je nadaljeval:

»Ne, Lukrecija, ne izdajam te, moja si! Moja, kakor bo tudi ona moja!... Kakor je bila moja tvoja žena, Rienzi... Kakor mora biti vse moje, samo moj je! Ali slišite, ali slišite, vi vsi?...«

Sopihal je od brezumnega razburjenja... Njegovo oko je sipalo krvave bliske... Prav takrat pa je Lukrecija vstala, objela Francesca vojvodo Gandijskega z obema rokama in zamrmrala z gorečim glasom:

»Dobro, da mi ostaneš ti, moj zvesti Francesco... ti, ki edini poznaš pijanost mojega milovanca, ti, ki sem ti prihranila res raj svojih strastnih objemov...«

Francesco je trpel ta poljub, a prebledel je kakor mrlič. Zaman se je poizkušal izviti njenim rokam.

»Grom in peklo!« je zarjul Cezar Borgia in odrinil mizo z besnim sunkom.

Obenem je zgrabil svoje bodalo, ki je ostalo zasajeno pred njim, ter se divje vrgel nad brata Francesca... Z enim skokom je bil pri njem.

»Aha!« je zarohnel z glasom, zadušnim od besnosti, pohote in pijanosti. »ti edini poznaš naslado resničnih objemov Lukrecije!... Dobro, odnesi svojo

skrivnost s seboj na dno pekla!...«

Roka se mu je dvignila in padla v strahovitem zamahu. Bodalo se je do ročaja zadrlo v prsi vojvode Gandijskega, ki je zgrudil znak po tleh.

»Zaklan sem!« je zaječal in val krvi mu je pljusnil iz ust.

Gledalci tega prizora so okameneli v ledeni grozi. Lukrecija pa se je le odmeknila in čuden smehljaj je zaigral na njenih ustnicah, ki niso prebledele...

»Pomagajte!« je stokal nesrečni vojvoda Gandijski... pomagajte!... Oh... gorim!... Vode... usmilite se... le kapljo vode...«

»Vode bi rad?« je dejal Cezar z zloveščim zamehom. »Počakaj bratec, dam ti piti...«

Zgodilo se je nekaj groznega. Cezar Borgia se je sklonil zgrabil brata za noge in ga odvedel po kamenem tlaku, da se je blede glava oblivala s krvjo, tuleč med potjo:

»Vode za mojega brata Francesca! Vode za ljubimca Lukrecije!... Vso vodo Tibere za vojvodo Gandijskega!...«

Tako je predirjal Cezar vrsto dvoran in dospel nazadnje do prednjih vrat; odprl jih je z lastno roko... Pred njim je ležala Tibera in tekla skozi noč med sencami in tožbami. Cezar je dvignil bratovo telo in ga s silnim zamahom zalučil v valove.

Svedoki so bili zbežali, mrtvaško blede od groze in strahu... Takrat pa je Lukrecija Borgia planila k brokatni zavesi, dvignila jo in stopila v nekakšno sobico, ki je bila jedva napol razsvetljena.

Tam je počival v naslanjaču starih trdega obraza; njegove črte so razodevale nepopisno zlobo...

Ta starič je slišal in videl vse!...

Bil je oče Francesca, vojvode Gandijskega, oče Cezarja, vojvode Valentinoškega, oče Lukrecije, vojvodinje Bisariljske; bil je Rodrigo Borgia... Papež Aleksander VI. ...

»Ste li zadovoljni, dragi oče?« je vprašala Lukrecija.

»Per bacco, daleč si šla... Ubogi Francesco! Vzlic vsemu je bil naše krvi! No, osebno bom služil sam mašo za pokoj njegove duše!... Škoda zani, peccato!... Dobra duša je bil Francesco... toda... vojvoda Gandijski je oviral moje načrte... Z Bogom, draga hčerka... dajem ti papeški blagoslov: tvoj novi greh ti je odpuščen...«

Lukrecija se je priklonila brez smeha in priklenila. Papež je vstal in dvignil desnico.

Ko se je Lukrecija vzravnila, je bila sama...

V.

Lukrecijine muhe.

Lukrecija Borgia se je vrnila v dvorano, kjer je bila pojedina, in je videla, da so vsi odšli.

»Strahopetci!«, je zamrmrala. »zbežali so... Pijanost groze jim je zamenila pijanost pohote... Ah, nič več ni mož na svetu!... Moj oče je bil drugačen človek... a zdaj je prestar... Zakaj je obdarila priroda baš mene s tem spolom... mene, ki čutim v sebi takšen tek, da bi pogoltnila ves svet!...«

Zleknila se je po grmadi blazin. Nato se je pretegnila, zazehala in povzela:

»Pusto mi je... dolgčas me tare... Zaman si izmišljam vsak dan nove zabave, zaman slepim oči Rima z razkošjem svojih slavij... Čuvstvo mi govori, da je moje srce prazno, in dolgčas mi gloje dušo nalik večnim udarcem morja, ki glodajo skale pod na Capreri.«

Zdajci pa se je dvignila poleg nje kakor senca človeška postava. Lukrecija je malomarno okrenila glavo.

»Ti si, brat?« je vprašala in ponudila Cezarju roko.

Cezar Borgia se je pravkar vrnil; in kdor bi ga videl v tem trenutku, ne bi verjel, da je pred malo minutami umoril svojega brata.

Obraz, ki ga je pokazal sestri, je bil vesel, in tudi ona ga je gledala s smehljajem na licu. Nekaj strašnega je bilo v tem dvojnem usmevu nečloveške dvojice.

»Hudobnež,« je izpregovorila Lukrecija. »Zakaj si storil zlo ubogemu Francescu?... Ali si bil res ljubosumen?«

»Bogme da, Lukrecija... Jezi me, da bi pred svojimi prijatelji ne bil vedno prvi, pa naj bo kjerkoli, pri kakršnikoli priložnosti... Poleg tega pa nikar ne misli, da sem tako neumen, kakor se tebi zdi, če me imaš za navadnega ljubosumneža... Kaj mi je mar, ako se vdajam tudi drugim, samo da je krasota tvoje-ga telesa last mene edinega, kakor hitro se pokažem!«

Lukrecija je zmajala z glavo in zamišljeno pomolčala.

»Vse to je res,« je povzela zdajci, »dedoval boš, Cezar moj... Ta smrt te dela bogatega — ki si že itak tako bogat... in še vojvoda Gandijski postaneš po tej nezgodi...«

»Tako je, sestra!... A tudi ti dobiš svoj delež. Milijon zlatov prihranim zate... Ali si zadovoljna?«

»To se ve,« je zehaje odgovorila Lukrecija. »Saj me baš mika zgraditi tempel... in tvoji zlatniki mi pomerejo uresničiti to fantazijo.«

»Tempel!« je vzkliknil Cezar osuplo.

»Da... tempel Venere... Nesramne Venere... Obnoviti hočem v Rimu njeno češčenje... Hočem, da vstane ta tempel med Svetim Petrom in Vatikanom... Razumeš, brat?... Tempel Venere poleg bazilike Svetega Petra! In dočim bo najin oče prihodno Veliko noč maševal v svojem krščanskem templu, bom jaz maševala po svoje v svoji poganski cerkvi, da vidimo, kdo izmed naju bo imel več vernikov okrog sebe.«

»Lukrecija,« je vzkliknil Cezar, »resnično, čudovita ženska si! Tvoja misel je nebeška.«

»Manj od tvoje, da se polastiš Italije in ustvariš iz nje eno samo kraljevstvo, čigar kralj in edini gospodar boš ti, Cezar moj...«

»In kadar izvršim svoj načrt, Lukrecija, takrat bova vladala svet; midva ga preustvariva...«

V tem trenutku se je vzdignil v njuni bližini hrup in kričanje. Nastavila sta uho. Hrup je prihajal iz notranjosti palače.

»Kaj je to?« je dejal Cezar.

(Nadaljevanje sledi)

Mali oglasi, ki služijo v posebno in socialne namene obštevajo vsaka beseda 30 p., najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Za izbrano dopisovanje in oglaševanje v trgovskoga ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p., najmanjši znesek Din 10.—

Park kavarna
odprta čez celo zimo. 206

Veseličnim prireditvam
v mestu in na deželi priporočam nageljčke in druge cvetlice po solidni ceni. Naročilom v naprej popust. Ivan Jemec, vrtnarstvo, Prešernova ulica. 82

Šesttedenski nemški ovčarji,
v popoldanskih urah na prodaj. Popovičeva ul. 7. 218

Mebilirano sobo s hrano
ali brez hrane oddam takoj. Vprašati: Cvetlična ulica 29 v trgovini.

Posestvo,
prenovljeno s tremi stanovanji zraven 8000 km² stavbenih parcel, električna razsvetljava, se takoj prodaja. — Vpraša se: Cesta na Brezje 42. 214

Spalnico iz črešnjevca lesa,
novo, za 4000 Din prodam. Strossmayerjeva ulica 10, mizarstvo. 217

Lepo solčno stanovanje
z dvema sobama, kuhinjo in električno lučjo ter stanovanje soba in kuhinja se odda. Vprašati: Magdalenska ulica št. 34. 215

Sportniki!
Drsalke brusni in ponikla najboljše in najceneje, mehanična delavnica Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ul. 14.

Modni atelje »Elegance«,
išče vajenca ali vajenko za moška in damska dela. Aleksandrova 48. 203

Mehanična delavnica
za popravila vseh vrst gramofonov, šivalnih strojev, zajamčeno so lidne in brezkonkurenčne cene znane tvrde Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova 14. Zadostuje dopisnica, da pridem po stroj in gramofon na dom.

Krasne ple'ene obleke
v veliki izbiri, po zelo nizki ceni prodaja: Pletarna M. Vezjak, Maribor, Vetrinjska ulica 17. 2319

Nezgodna, življenska, požarna
in druga zavarovanja urejuje strokovno zavarovalni tajnik K. Kraus, Maribor, Aleksandrova c. 24. Informacije brezplačno. 135

Zastore, zavese in posteljna pregrinjala
v zelo okusni izdelavi, kakor tudi perilo za dame, ot oke in gospode po meri dobite pri

OLGI RUPNIK
atelje za perilo
Maribor, Slovenska ul. 20
Tudi dostavljeno blago se prevzame v delo 68

Spominjajte se CMD!

Plačilnega natakarja
z kavcijo sprejemem. Naslov v upravi lista. 205

Pozor!
Patent posteljni hotel, soliden, praktičen, za vsako sobo uporaben, od 1000 Din naprej pri izumitelju in izdelovalcu B. Jagodič, Rotovski trg 3. 3090

Zahvala

Po prerani smrti naše matere, gospe Marije Gajšek, izrekamo tem potom

Ljudski samopomoči v Mariboru

za takoj izplačano pripadajočo podporo najlepšo zahvalo in priporočamo to prekristno društvo vsakomur v takojšnji pristop, ako še ni njega član.

MARIBOR, dne 20. januarja 1930.

216

ŽALUJOČI OSTALI.

Poiskusite naše nove pekarske specialitete

kakor: štole a la cokosette, sijajne v okusu in trajne

Samostanske rogličke iz francoskega testa

Pravi tirolski sadni kruh (ni za zamenjati z drugimi izdelki) v vsaki velikosti, trajen

Gastolinski prepečenec v vseh oblikah, izvrstno čajno pecivo, veselje vsake gospodinje

Pravi opatijski prepečenec, izvrstnega okusa

in naši vestransko znani in priljubljeni orehovi roglički, pošunjski upognjenci in vinske palčice, venčasti kolači itd.

Pekarna Schmid, Maribor, Jurčičeva ulica 6

Preprodajalci popust!
Pošilja se na vse strani!